

UNIVERSITY OF SARGODHA
OFFICE OF THE REGISTRAR
(ACAD BRANCH)

NOTIFICATION

On the recommendations of Academic Council made in its 16th (1/2023) meeting held on 02.01.2023, the Syndicate in its 61st (1/2023) meeting held on 27.01.2023 has approved the scheme of studies / curriculum of BS Punjabi (5th Semester Intake) for implementation w.e.f. Spring 2023 (Annex-'A').

22/03/23.
(Asif Mehmood)
Deputy Registrar (Acad)

No. SU/Acad/277

Dated: 22.03.2023

Distribution:

- Chairman, Department of Punjabi
- Controller of Examinations

C.C:

- Director Academics
- Director, QEC
- Deputy Registrar (Affiliation)
- Deputy Registrar (Registration)
- Secretary to the Vice-Chancellor
- PA to Registrar
- Notification File

**DEPARTMENT OF PUNJABI LANGUAGE,
LITERATURE & CULTURE**
Faculty of Arts and Humanities

BS Punjabi (V Semester Intake)

Eligibility: At least 45% marks in ADA or equivalent.

Duration: 02 Year Program (04 Semesters)

Degree Requirements: 66 Credit Hours

Semester-5

PUNJ-6301	History of Poetic Literature	3(3-0)
PUNJ-6302	History of Punjabi Prose	3(3-0)
PUNJ-6303	Punjabi Ghazal	3(3-0)
PUNJ-6304	Punjabi Linguistics	3(3-0)
PUNJ-6305	Special Study of Heer Damodar	3(3-0)
PUNJ-6306	Patriotic Literature	3(3-0)
PUNJ-6307	Punjabi Journalism	3(3-0)

Students have to choose one course out of PUNJ-6110 and PUNJ-6111

18

Semester-6

PUNJ-6308	Punjabi Novel	3(3-0)
PUNJ-6309	Folk Literature	3(3-0)
PUNJ-6310	Classical Poetry	3(3-0)
PUNJ-6311	Punjabi Tales	3(3-0)
PUNJ-6312	Special Study of Heer Waris Shah	3(3-0)
PUNJ-6313	Literary Translations in Punjabi	3(3-0)
PUNJ-6314	Religious and Quranic Literature in Punjabi	3(3-0)

Students have to choose one course out of PUNJ-6117 and PUNJ-6118

18

Semester-7

PUNJ-6315	Theoretical Criticism	3(3-0)
PUNJ-6316	Principles of Research	3(3-0)
PUNJ-6317	Gurmukhi Script	3(3-0)
PUNJ-6318	Punjabi Short Story	3(3-0)
PUNJ-6323	Dialects of Punjabi	3(3-0)
PUNJ-6324	Literary Tradition of Eastern Punjab	3(3-0)

Students have to choose one course out of PUNJ-6123 and PUNJ-6124.

15

Semester-8

PUNJ-6325	Punjabi Drama	3(3-0)
PUNJ-6326	Waran and Epics	3(3-0)
PUNJ-6327	Applied Criticism	3(3-0)
PUNJ-6328	Modern Punjabi Poetry	3(3-0)
PUNJ-6329	Seerah and Naat Literature in Punjabi	3(3-0)
PUNJ-6330	History of the Punjab through Folk Literature	3(3-0)
PUNJ-6331	Thesis/Project (Optional)	3(3-0)

Students have to choose one course out of PUNJ-6129, PUNJ-6130 and PUNJ-6131.

15

Scheme of Studies is final.

Aggen

DR ACAD

Forwarded for approval
20/2/23

M. S.
Chairman
Department of Punjabi Language,
Literature & Culture University of Sargodha

DIRECTORATE OF ACADEMICS
 BS IDIRACAD 244
 DATE 20-2-23
 UNIVERSITY OF SARGODHA

PUNJ-6301

History of Poetic Literature

3(3-0)

کے دی زبان دے ادب نوں سمجھن لئی اوس زبان دی ادبی تاریخ نال واقف ضروری اے۔ ایس کورس وچ پڑھیادیاں نوں پنجابی زبان تے ادب دی تاریخ سمجھاون لئی عہد بہ عہد چلن والے ادبی سبھاواں دا مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایہناں پرانیوں تاریخی راپن ایس گل نوں سمجھن دا آہر کیتا جائے گا کہ پنجابی دی جدید شاعران کیرے کیرے پڑواں وچوں لکھ کے اجو کے مقام تائیں اپڑی۔ ایس کورس راپن پڑھیاد پنجاب تے پنجابی وچ جوگ پنھ دی بھرویں ریت بارے جان سکے۔ ناتھ جو گیاں دے نال نال اسماعیلی پیراں تے سکھ گوروواں دی پنجابی ادب وچ سانجھ داوی مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایس کورس وچ کسے وی شاعر دی شاعری دا متن شامل نہیں اے۔ صرف ادبی رجحاناں بارے ای گل بات کیتی جائے گی۔

Contents:

1. ناتھ جو گیاں دی شاعری
2. پنجابی ادب وچ اسماعیلی پیراں دا حصہ
3. صوفیانہ شاعری دی ریت
4. گوروواں دی پنجابی نوں دین
5. پنجابی دیاں رومانوی داستاناں دا سبھا
6. پنجابی واراں دی ریت
7. پنجابی وچ پابند نظم دا ارتقاء
8. آزاد نظم
9. غزل

Recommended Texts:

انعام الحق جاوید، ڈاکٹر (سن)، پنجابی ادب دا ارتقاء۔ لاہور: عزیز بک ڈپو
عبدالغفور قریشی (1989ء)، پنجابی ادب دی کہانی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

Suggested Readings:

سرفراز حسین قاضی، ڈاکٹر (1976ء)، نویں نظم۔ شیخوپورہ: فکر جدید پبلیکیشنز
سیح اللہ قریشی (2002ء)، لیکھے جو کھے۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
غلام مصطفیٰ بگل (1996ء)، پنجابی غزل دا ارتقاء۔ لاہور: انسٹیٹیوٹ آف پنجابی لینگویج اینڈ کلچر
مولا بخش کشتہ (1960ء)، پنجابی شاعران دا تذکرہ۔ لاہور: کشتہ اینڈ سنز

PUNJ-6302

History of Punjabi Prose

3(3-0)

پنجابی دے پہلے باقاعدہ شاعر بابا فرید ہورائوں نیا جاندا اے۔ بابا فرید ہوریں بارہویں صدی وچ ہوئے۔ جد کہ پنجابی ادب وچ نثر دی نینہہ رکھن والے نوشہ گنج بخش ہوریں ستارہویں صدی وچ ہوئے۔ انج اسیں کج سبھا ایس بیٹے تے اپڑ سکدے آں کہ پنجابی ادب وچ نثر دا مذہب نظم توں بہت چر بعد وچ بچھا۔ وڈیاں ادبی صنفاں دے نال نال پھنکل ادب وی ملدا اے جیہناں نوں کے صنفی ونڈ توں اڈ کر کے دیکھیا جاسکدا اے۔ ایہدی اک وڈی مثال ڈاکراں دیاں مجلساں دی اے۔ پنجابی نثر وچ اجوکیاں صنفاں تاں بہت بعد وچ آئیاں۔ انگریزاں دے ایہتے آون نال اجوکیاں صنفاں نوں نامنائلی تے چھاپے خانے لگن نال تخلیقی صنفاں جیویں کہ کہانی، ناول، ٹانک تے مضمون وغیرہ نوں فروغ ملیا۔ ایس کورس وچ جنم ساکھیاں نوں وی شامل کیتا گیا اے جیہناں دے مطالعے نال پڑھیادراں نوں سکھ ریت بارے جانکاری حاصل ہوئے گی۔ ایس کورس وچ پنجابی نثر دے ایس ارتقائی سفر دا مطالعہ کیتا جائے گا۔ مذہلی نثری صنفاں دی جانکاری دے نال نال ایس کورس وچ اجوکیاں صنفاں ناول، ڈراما، افسانہ تے مضمون بارے وی بنیادی معلومات شامل نیں۔

Contents:

1. پنجابی نثر دا پچھو کڑ
2. نوشہ گنج بخش دے وعظ
3. جنم ساکھیاں
4. پنجابی نثر وچ فتنی ادب
5. ڈاکراں دیاں مجلساں
6. تخلیقی نثر: ناول، افسانہ، ڈراما
7. مضمون

Recommended Texts:

حضرت نوشہ گنج بخش، (1393ھ)، مواعظ. نوشہ۔ لاہور: تاج بک ڈپو

شہباز ملک، ڈاکٹر (1987ء)، پکی روٹی۔ لاہور: تاج بک ڈپو

Suggested Readings:

(1986ء)، آزادی مگروں پنجابی ادب۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

(1971ء)، تاریخ ادبیات مسلمانان پاکستان و ہند۔ جلد 13۔ لاہور: پنجاب یونیورسٹی

سعید بخشا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

حمید اللہ ہاشمی (1972ء)، پنجابی ادب دی مختصر تاریخ۔ لاہور: تاج بک ڈپو

PUNJ-6303

Punjabi Ghazal

3(3-0)

غزل دی صنف پنجابی وچ نویں اسے پر ایس وچ بہت شاعر اپنے کمال دکھا رہے نیں۔ ایس کورس وچ پنجابی غزل دے چھ شاعر ایں نوں شامل کیتا گیا اے۔ غزل بھادویں ایران چوں آئی پر اپنے رومانی موضوعاں پاروں پنجاب وچ وی مقبول ہوئی۔ پنجابی وچ سبھ توں پہلے شاہ شمس سبزواری دے غزل لکھن دی دس پیندی اے۔ پنجابی مزاج نال میل نہ کھادن پاروں ایہہ پنجابی وچ دو جیاں صنفاں جنسی ترقی نہ کر سکی پر اجو کے دور وچ جدوں غزل دے شاعر ایں جدوں حیاتی دے عام موضوعاں نوں وی ایس وچ شامل کیتا اے تاں بن ایہہ پنجابی ادب وچ اپنی تھاں بنا رہی اے۔ ایس کورس وچ شامل شاعر ایں دے اسلوب نوں خاص طور تے موضوع بنایا گیا اے۔ ایہہ کورس پڑھن والے پڑھیار غزل دی رنگارنگی تے غزل وچ موضوعاتی کھار دے جانو ہون گے۔ ایس کورس دے مطالعے نال پڑھیار پنجابی غزل دے سبھا دی جانکاری حاصل کرن گے۔

Contents:

1. ڈوگھے پینڈے	پیر فضل گجراتی
2. کھلارا	ریاض احمد شاد
3. نویاں زمیناں	اکرام مجید
4. مور چلداں سوچاں	علی محمد ملوک
5. کسے شغفے دے نال	غلام حسین ساجد
6. ہان دی سولی	تجمل کلیم

Recommended Texts:

فضل گجراتی، پیر (1965ء)، ڈوگھے پینڈے۔ لاہور: پیپلز پبلشنگ ہاؤس

اکرام مجید (سن)، نویاں زمیناں۔ فیصل آباد: قرطاس پبلشرز

شاد، ریاض احمد (2010ء)، کھلارا۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

Recommended Texts:

عارف عبد المتین (2000ء)، پرکھ پڑچول۔ لاہور: ٹیکنیکل پبلشرز

غلام مصطفیٰ بسمل (1996ء)، پنجابی غزل دا ارتقاء۔ لاہور: ادارہ پنجابی زبان تے ثقافت

Chairman
Department of Punjabi Language,
Literature & Culture University of Sargodha

ایس کورس وچ زبان دانی دے حوالے نال لسانیات دے بنیادی نظریات بارے پڑھایا جائے گا۔ پنجابی وچ لسانیات بارے باہلا کم نہیں ہويا۔ انگریز مستشرقین ولوں ہی سانوں ایس کھیتر وچ زیادہ کم نظر آوند اے۔ ایس کورس وچ پڑھیاری لسانیات دے نظریات دے نال نال پنجابی زبان دی تاریخ بارے وی جانکاری حاصل کرن گے تے زبان دے ارتقائی مرحلیاں بارے گوہ کرن گے۔ ایس کورس نوں تن حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ علم لسانیات بارے پرچلت نظریات دامطالعہ کیتا جائے گا۔ دوجے حصے وچ لسانیات دے وکھودکھ انگاں بارے جانکاری حاصل کیتی جائے گی تے تیجے حصے وچ پنجابی زبان دے پچھو کڑ بارے موجود مختلف نظریات دامطالعہ کیتا جائے گا۔ پنجابی زبان دے پچھو کڑ دے حوالے نال سو جموں ونوون راداں رکھدے نیں۔ ایس کورس وچ پڑھیاری لسانیات ساریاں راداں بارے مڈھلی جانکاری حاصل کرن گے تے ایس کورس نوں پڑھن توں بعد پنجابی زبان دے مڈھلے سو میاں بارے اپنے علم وچ وادھا کرن گے۔

Contents:

1. لسانیات کیہ اے؟
2. لسانیات دے انگ
 - i. صوتیات
 - ii. صرفیات
 - iii. نحویات
 - iv. معنویات
3. پنجابی زبان دے پچھو کڑ بارے نظریے
 - i. سنسکرت
 - ii. پراکرت
 - iii. غیر آریائی
 - iv. دراوڑی
 - v. ویدی
 - vi. منڈاری

Recommended Texts:

- محمد آصف خاں (1996ء)، پنجابی بولی دا پچھو کڑ۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- شہباز ملک (1996ء)، پنجابی لسانیات۔ لاہور: عزیز بک ڈپو

Suggested Readings:

- سردار محمد خاں (2017ء)، پنجابی زبان۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- طارق رحمان، ڈاکٹر (2017ء)، لسانیات کا تعارف۔ مترجمہ اصغر بشیر۔ کراچی: سنی بک پوائنٹ
- عین الحق فرید کوٹی (1979ء)، اردو زبان کی قدیم تاریخ۔ لاہور: اورینٹ ریسرچ سنٹر

Chairman
Department of Punjabi Language,
Literature & Culture University of Sargodha

اصولوں واپس واپس ہو کر کے پنجاب وچ رومانی قصیاں نوں شروع توں ای بہت نامنائی۔ پنجابی ادب وچ قصہ ادب دی نینہہ چنیوٹ دے واسی دمودرنے رکھی۔ دمودرنے پنجاب دے ہر من پیارے رومان ہیر رانجے نوں نظمائیے امر کر چھڑیا۔ قصہ ہیر رانجہ ای اگے چل کے پنجابی وچ سبھ توں ودھ لکھیجین والا قصہ بنیادوسو توں ودھ شاعران ایہدے راہیں اپنے فن دے کمال وکھائے۔ ایس کورس نوں شامل کرن دا مقصد اک تاں پنجابی قصے دے توار بنی چکھو کڑ نوں سمجھن دا آہر کرنا اے تے ناول نال دمودرنے شعری ٹٹاں نوں کھوجنا اے۔ دمودرنے لہندی لہجہ اپنایا جس کر کے اوہنوں ڈھکیوں رنگیں پڑھیانہ جاسکیا۔ ایس کورس راہیں پڑھیار متن دی پڑھائی دے نال نال دمودرنے شعری ٹٹاں دا ویرا کرن گے جس نال پنجاب وچ انسانیت، بھائی چارے تے پریم ویاں قدران بارے جانکاری حاصل ہووے گی۔

Contents:

1. دمودرنی حیاتی
2. پنجابی وچ قصہ کاری دی ریت
3. پنجابی دا پہلا سلبھ قصہ
4. ہیر دمودرنی مذہبی برداشت
5. دمودرنے کرداروں دی دیکھی رنگن
6. دمودرنی لفظاں
7. ہیر دمودرنی انسانی نفسیات دا ڈھنگھا مشاہدہ
8. ہیر دمودرنی چونیوں چونیوں متن دی پڑھت

Recommended Texts:

دمودرن (1986ء)، ہیر دمودرن۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
پری، گوردت سنگھ، پرنسپل (1974ء)، دمودرن رجناولی۔ پٹیالہ: بھاشا بھاگ

Suggested Readings:

بال زبیری (1975ء)، جھنگ کی لوک کہانیاں۔ جھنگ: جھنگ ادبی اکیڈمی
بھائی، اتم سنگھ (1982ء)، قصہ کاوے ہیر دمودرن۔ پٹیالہ: پوتر پرائنگ پرائس
نجم حسین سید (1990ء)، اکتھ کہانی۔ لاہور: اوم پبلشرز
سمج اللہ قریشی، پروفیسر (1998ء)، سرزمین جھنگ۔ لاہور: فکشن ہاؤس

پنجابی ادب وچ دیس پیار دے جذبیاں دا بھرواں اظہار ملدا اے۔ پنجابی شاعری دا نمونل سہاء ای ایہہ رہیا اے کہ ایس وچ کسے بادشاہ یاں سنگڑے دی سلاہنا لہجیاں دی نہیں لہجہ دی جد کہ سورمیاں دی سورمتائی دے گیت ایہدے متھے داسہر ارہے نیں۔ دیس پیار دے حوالے نال ساڈے کول باہلا ادب تاں پاک ہند جنگاں دے پچھو کڑ وچ رچیا گیا۔ ایس وچ دی اچھا کر کے 1965ء دی جنگ سے رچیا جاون والا ادب سرکڑھواں اے کیوں جے اوس ویلے جوش جذبے دے اظہار وچ قومی سطح دے ادبیاں دے نال نال پنجابی ادبیاں دی چنگا چو کھا حصہ ر لایا۔ زمانی حوالے نال ایس کورس نوں تن حصیاں وچ ونڈیا گیا اے، 1929ء تیکر دی قومی شاعری، 1930ء توں 1940ء دی قومی شاعری تے 1940ء توں بعد دی قومی شاعری۔ ایہہ کورس پڑھن نال سکالی تاریخ دی جانکاری حاصل ہونے گی تے دیس پیار دے جذبیاں نوں پریرنا ملے گی۔ ایس وچ 1965ء تے 1971ء دیاں پاک ہند جنگاں بارے اچھا مطالعہ کیتا جائے گا جس نال پڑھیادیاں نوں اپنی قومی تاریخ بارے جانن وچ مدد ملے گی۔ ایہناں جنگاں وچ پنجابی شاعران دی ادبی سانجھ دے نال نال تحریک پاکستان وچ پنجابی شاعران دے حصے بارے دی بھرویں گل بات کہتی جائے جس نال پڑھیادیاں نوں دیس پیار دیاں تحریکاں وچ ادب دے کردار نوں سمجھن وچ مدد ملے گی۔

Contents

- 1- پنجابی وچ دیش بھگت شاعری، 1929ء تیکر
- 2- 1930ء توں 1940ء تیکر پنجابی قومی شاعری دی نور
- 3- پنجابی شاعران دا تحریک پاکستان وچ قلمی حصہ
- 4- پنجابی شاعران دا تحریک پاکستان وچ عملی حصہ
- 5- 1940ء توں 1947ء تیکر قومی شاعری دی نور
- 6- آزادی توں بعد پنجابی قومی شاعری دی نور، 1964ء تیکر
- 7- "گلاں خون خمیر دیاں" دا خصوصی مطالعہ 1965ء دی جنگ دے حوالے نال
- 8- "ستاراں دن" دا فنی، فکری تے موضوعاتی جائزہ
- 9- پنجاب دا جغرافیائی جائزہ

Recommended Texts

- 1- شہباز ملک (1980ء)، پنجابی ادب تے منزل پاکستان، لاہور: عزیز بک ڈپو
- 2- فقیر محمد فقیر، ڈاکٹر (2008ء)، ستاراں دن، لاہور: بزم فقیر

Suggested Readings

- 1- راجار سالو، مرتب (1966ء)، گلاں خون خمیر دیاں، لاہور: پاکستان راکٹرنگ گڈ
- 2- شفقت تنویر مرزا (1993ء)، تحریک آزادی تے پاکستان وچ پنجاب دا حصہ، لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- 3- قدر آفاتی (1972ء)، پنج رنگ، لاہور: عزیز بک ڈپو
- 4- بولے شاہ (2000ء)، پنجاب دی جغرافیائی تاریخ، لاہور: پنجابی تواریخ بورڈ

اجو کے دور نوں میڈیا دور وی آکھیا جاندا اے۔ نت نوں نشر و سیلیاں دی ایجاد نے صحافت نوں بہت تیزی نال ترقی کرن والا کھیتر بنا دتا اے۔ پنجابی صحافت نوں اک اختیاری کورس دے طور تے نصاب وچ شامل کیتا گیا اے تے تحقیقی مقالہ نہ رکھن والے پڑھیاریاں ایہدی چون کر سکدے نیں۔ کسے دی ترقی یافتہ ملک دی ترقی وچ میڈیا دا بہت اہم کردار ہوند اے۔ ایس کورس وچ پڑھیاریاں نوں صحافت بارے مڈھلی جاگری دتی جائے گی جس وچ صحافت دی تاریخ تے پنجابی صحافت ول اچھا دھیان دتا جائے گا۔ موجودہ دور وچ میڈیا دی بنائی ہوئی راء نال ہی مکاں دیاں تقدیراں دے فیصلے ہوندے نیں۔ ایس کورس دے پڑھیاریاں جان سکے گے کہ کس طرح کسے خبر نوں عوامی رنگ دے کے اہمیت دیوائی جاندی اے۔ ایس کورس وچ خصوصی طور تے پنجابی وچ چھین والے رسالیاں تے اخباراں نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایہناں وچ پنجابی دربار، پنچم، تہاں پنجابی، لہراں، لکھاری، پنچ دریا، ترنجن، سرانگی ادب، سنیہا، پڑچول تے سنگت ورگے اہم رسالے شامل نیں جیہناں راہیں پنجابی ادب وچ نوں مہاڑاں دا راہ کھلیا۔

Contents

- 1- صحافت دی تاریخ
- 2- پنجابی صحافت دی ژور
- 3- صحافتی قدریں
- 4- صحافتی تے ادبی زبان دا فرق
- 5- خبر تے ادب دے ذریعے
- 6- کالم نگاری
- 7- فیچر تے ادارے
- 9- پنجابی رسالے تے اخبار
- 10- (پنجابی دربار، پنچم، تہاں پنجابی، لہراں، لکھاری، پنچ دریا، ترنجن، سرانگی ادب، سنیہا، پڑچول، سنگت، ماں بولی)
- 9- ریڈیو تے نشر ہون والے پنجابی پروگرام
- 10- ٹیلی ویژن دے پنجابی پروگرام

Recommended Texts

- 1- عبد السلام خورشید (2008ء)، فن صحافت لاہور: مکتبہ کارواں
- 2- عبد القیوم قریشی (1998ء)، پنجابی صحافت، مرتبہ فقیر محمد فقیر، ڈاکٹر، لاہور: پنجابی ادبی اکیڈمی

Suggested Readings

- 1- مسکین علی حجازی، ڈاکٹر (1986ء)، ادارہ نویسی، لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- 2- وزیر آغا، ڈاکٹر (1990ء)، انشائیہ کے خدو خال، لاہور: مکتبہ فکر و خیال
- 3- منیر سگر، مترجم (2006ء)، انسائیکلو پیڈیا آف انڈیان لٹریچر وچوں پنجابی حصے دا ترجمہ، لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

نثری صنفوں وچوں ناول اوہ صنف اے جیسی وچ حیاتی داسنڈورن ویر واملد اے۔ ایسے لئی ایہہنوں حیاتی دی تصویر دی آکھیا جاندا اے۔ ایس کورس وچ کل پنج ناول شامل نیں۔ پڑھیار ایہناں ناولاں نوں پڑھن توں بعد ایہناں دا ویر واکرن گے تے انج اوہ ناول دی پڑھت دے نال نال کسے دی موضوع بارے اپنے وچار لکھتی روپ وچ ڈھالن جوگ وی ہون گے۔ ایہناں ناولاں دا تجرباتی مطالعہ کیتا جائے گا جیسی نال سکالی ادبی سہاء دا وی پتہ لگے گا۔ ہر تخلیق کار دا حیاتی نوں دیکھن دا زاویہ دکھرا ہوندا اے۔ ایس کورس وچ شامل ناولاں دی رنگارنگی پڑھیاراں نوں ادب دے وسیل دی موکلتا بارے سمجھاون وچ مدد دیوے گی۔

Contents:

1. منشا وادی کردار نگاری
2. منشا وادی سوں نال جڑت
3. فرزند علی دا اسلوب
4. بھجھل دا موضوعاتی ویر واکرن
5. افضل احسن رندھا وادی ناول نگاری
6. افضل احسن رندھا وادی کرداروں دی دھرتی نال جڑت
7. مڑھی دا دیو وچ پنجاب دا مہاندر
8. گوردیال سنگھ دا اسلوب تے لفظی

Recommended Texts:

گوردیال سنگھ (2000ء)، مڑھی دا دیو۔ لاہور: سچیت کتاب گھر

افضل احسن رندھا (1995ء)، دو آہ۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

Suggested Readings:

محمد اکرم سعید (2013ء)، تانواں تانواں تارا: تنقیدی تے تحقیقی جائزہ۔ لاہور: ادارہ پنجابی لکھاریاں، 2013ء۔

سعید بھٹنا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

انعام الحق جاوید، ڈاکٹر (1997ء)، پنجابی زبان و ادب کی مختصر تاریخ۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان

میر گبر (2005ء)، انسائیکلو پیڈیا آف انڈین لٹریچر وچوں پنجابی حصے دا ترجمہ۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

پنجابی لوک ادب دی جھولی رنگ برنگیاں صنفاں نال بھری پئی اے۔ ایس کورس وچ لوک صنفاں دے ادبی بھنڈار بارے پڑھیا جائے گا۔ ایس کورس دے تین حصے نیں۔ پہلے حصے وچ ایہناں لوک صنفاں بارے تکنیکی جانکاری جیویں کہ صنف دار تقاء، ایہدی ٹورتے کھلار وغیرہ شامل اے۔ دو جے حصے وچ ایہناں صنفاں دے اندر لے گناں بارے پڑھیا جائے گا۔ ایس کورس وچ لوک ادب دی سماج نال تہذیب بارے تے جیاں دی حیاتی اُتے ایہدے اثراں دا مطالعہ وی کیتا جائے گا۔ ایس کورس دے تیجے حصے وچ لوک ناچ شامل نیں۔ ایس حصے وچ ایہیے لوک گیت شامل نیں جیہناں دے نال کوئی نا کوئی ناچ وچ بڑیا ہویا اے۔ انج ایس کورس دے پڑھیار پنجاب دے ثقافتی پیچھو کڑ بارے وی علم حاصل کرن گے۔

Contents:

الف: لوک ادب دیاں صنفاں

لوری، بولی، مابیا، ڈھولا، جگتی، ٹپا، دین، سٹھنیاں، گھوڑیاں

ب: لوک ادب دے موضوعات

1. لوک ادب کیہ اے؟
2. لوک گیتاں راہیں پنجاب دی تاریخ دا مہاندرا
3. لوک گیتاں وچ پنجاب دیاں رسماں
4. لوک گہنے تے لیرے
5. لوک ادب وچ رشتے ناتے
6. لوک ادب وچ فصلیاں
7. لوک ادب دیاں صنفاں

ج: لوک ناچ تے گیت:

ککلی، تھال، سی، جمر، گدھا، بھنگڑا

Recommended Texts:

مقصود ناصر چودھری (1986ء)، پنجاب دے لوک گیت۔ لاہور: تاج بک ڈپو

افضل پرویز (1984ء)، بن پھلو آزی۔ اسلام آباد: ادارہ ثقافت پاکستان

Suggested Readings:

سرفراز تاضی (1986ء)، پنجابی لوک گیتاں دا فنی تجزیہ۔ لاہور: عزیز پبلشرز

سعید بخشا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

ایس کورس وچ پڑھیاں پنجابی دے چار کلاسیکی شاعر ایں بارے پڑھن گے۔ ایہناں وچوں بابا فرید نوں پنجابی داسوڈھی شاعر نیا جاند اے۔ بابا فرید ہور ایں پنجابی شاعری وچ انسان دوستی، پریمتے برداشت ور گیاں اتم قدر ایں دی نینہہ رکھی۔ بابا فرید دی رکھی نینہہ نوں مگروں آون والے ہر صوفی شاعر نے پکیائی دتی تے انج لوک سجتنا، پریمتے بھرنی دیاں قدر ایں پنجابی ادب دے سدھیویں سبھا داروپ ونا گئیاں۔ ایس کورس وچ شامل شاعر ایں دی شاعری دے نال نال ایہناں دے سمیاں دامطالعہ وی کیتا جائے گا تے ایہناں دے اسلوب بارے وی جانکاری حاصل کیتی جائے گی۔ کیوں جے ایہناں شاعر ایں لوکاں دی پدھرتے قبولیت کھٹی تے اوہ موضوع اپنی شاعری وچ لیا تے جیہناں نال ایس خطے وچ امن، برداشت تے بھرنی ور گیاں سلاہن جوگ قدر ایں نوں رواج ملیا۔ ایس کورس دے پڑھیاں ایس قابل ہو سکن گے کہ پنجابی ادب دے سدھیویں سبھاواں بارے گل بات کر سکن۔

Contents:

1. بابا فرید دی حیاتی دا ویر دا
2. بابا فرید دی شاعری وچ لوک سجتنا
3. بابا فرید دی شریعت پسندی
4. گورونانک دی شاعری وچ وحدانیت دا پرچار
5. گورونانک دی شاعری وچ اخلاقی قدر ایں
6. سلطان باہودی حیاتی دا ویر دا
7. سلطان باہودی شاعری مرشد و تصور
8. سلطان باہودی شاعری وچ عشق دا تصور
9. علی حیدر دی شاعری داسو موضوعاتی ویر دا
10. علی حیدر دیاں سی حرفیاں دامطالعہ

Recommended Texts:

- بابا فرید (1978ء)، آکھیا بابا فرید نے۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- بابانانک (1998ء)، آکھیا بابا نانک نے۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- سلطان باہو (1975ء)، ابیات باہو۔ مرتبہ سلطان الطاف علی۔ لاہور: حاجی محمد اشفاق قادری

Suggested Readings:

- علی حیدر (1988ء)، کلیات علی حیدر۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- سعید بخٹا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- منیر سمر (2005ء)، انسائیکلو پیڈیا آف انڈین لٹریچر وچوں پنجابی حصے دا ترجمہ۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

PUNJ-6311

Punjabi Tales

3(3-0)

لوک داستان کے وی دھرتی دے لوکاں دے جذباں تے سدھراں دیاں سچیاں تے سچیاں مورتاں ہوندیاں نیں۔ ایہہ داستاناں سینہ بہ سینہ چلدیاں نیں تے فیر کوئی گئی شاعر ایہناں نوں شاعری دا بانا پوا کے سدالنی سانجھ چھڑدالے۔ ایس کورس وچ کل جیھے داستاناں شامل نیں۔ ایہناں وچوں کجھ داستاناں شاعرانہ ہتھوں تخلیق پاون توں پہلاں وی لوکاں وچ نامنار کھدیاں سن۔ ایہہ ساریاں ای دیکھن نوں تاں رومانوی داستاناں نیں پر ایہناں وچ حمد، نعت تے ساجیات دے لگ بھگ سبھ ای وڈے موضوعاں بارے وی گل بات ملدی اے۔ ایہہ داستاناں مجازی دے نال نال حقیقی عشق دے گھنڈوی کھولدیاں نیں۔ جدوں ایہہ داستاناں لکھیاں گئیاں اوہوں حالے کتاباں دی چھاپی دا کوئی پر بندھ نہیں سی ہوندا۔ ایہناں نوں سانجھیا گیا تے بعد وچ سودھ کے چھاپے چاڑھیا گیا۔ انج ایہناں دے مطالعے نال پڑھیاں سودھ کاری دے ڈھنگ وی سکھن گے۔

Contents:

1. میاں محمد بخش دی حیاتی
2. سیف الملوک دی کہانی
3. سیف الملوک وچ حمد تے نعت دے تہ
4. انسانی ہمت تے حوصلے دی داستان: سیف الملوک
5. ہاشم شاہ تے اوہد اہد
6. ہاشم شاہ دا سلوب
7. احسن القصص اتے فارسی اثرات
8. احسن القصص دی کہانی
9. حافظ برخوردار دی قصہ کاری
10. قصہ مرزا صاحبان دے نکھڑویں رنگ
11. قصہ مرزا صاحبان وچ پنجاب دی رہتل
12. پورن بھگت دی کہانی
13. قادریاں دی قصہ کاری

Recommended Texts:

حافظ برخوردار (2015ء)، مرزا صاحبان۔ مرتبہ مشتاق صوفی تے سعید بھٹنا۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
مولوی غلام رسول عالم پوری (1989ء)، احسن القصص، مرتبہ اقبال صلاح الدین۔ لاہور: عزیز پبلشرز
ہاشم شاہ (1979ء)، گکارے، مرتبہ حمید اللہ ہاشمی۔ فیصل آباد: مجلس پنجابی ادب

Suggested Readings:

اسلم رانا، ڈاکٹر (1986ء)، رمز روایت۔ لاہور: عزیز پبلشرز
سعید بھٹنا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
عالم کپور تملوی (1973ء)، ڈونگھے وہیناں دا شاعر۔ لاہور: تاج بک ڈپو
نجم حسین سید (2007ء)، ساراں۔ لاہور: سچیت کتاب گھر

قصہ ہیر رانجھا پنجابی ادب وچ سبھ توں زیادہ لکھیاتے پڑھیا جاون والا قصہ اے۔ ایہدے موڈھی تاں چنیوٹ واسی دمور ہووے سن پر وارث شاہ ہوراں دے قصہ ہیر رانجھانوں سبھ توں ودھ نامنائلی تے ایہہ قصہ پنجاب دی سکالی تواریخ دا بھروسے یوگ وسیلہ بن گیا۔ حالانکہ ہیر تے رانجھے دے عشق دی رومانی داستان وارث شاہ توں پہلاں دی لکھی گئی تے بعد وچ دی پر وارث شاہ نے کمال ایہہ کیتا کہ ناصرف ایس پہلاں توں مقبول کہانی وچ نویں روح پھوکی سگوں ایس وچ اودو کے سماجی، سیاسی، معاشرتی، معاشی تے مذہبی حالات دا بھرواں ذکر کر کے ایس نوں متبادل تاریخ دے طور تے ہمیشہ لئی سانجھ لیا۔ ہر شاعر کے ناکے رنگ وچ اپنے سے دا اثر لیند اے پر ایس کچھوں وارث شاہ بہت امیر شاعر اے۔ اوہدا سا پنجاب وچ سیاسی تے سماجی حوالے نال بہت اٹھل پھل دا سماجی۔ ایس کورس وچ نا صرف ہیر تے رانجھے دی کہانی نوں کھوجیا جائے گا سگوں نال نال پنجاب دی سیاسی تے سماجی تاریخ بارے مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایس کورس دا مقصد پڑھیار نوں ادب راہیں تاریخ بارے جانکاری دینا اے۔ وارث شاہ دی ہیر نوں پنجاب دی متوازی تاریخ دی آکھیا جاندا اے، کیوں جے ایس وچ اودو کے پنجاب دا نچا دیروا ملدا اے۔ ایس کورس دے پڑھیار وارث شاہ دی شعر کلا دے نال نال سکالی تاریخ دا وی مطالعہ کرن گے۔

Contents

- 1- قصہ ہیر دی زمانی حقیقت
- 2- ہیر دے قصے دا ارتقاء؛ وارث شاہ دے عہد تک
- 3- ہیر تے یونانی دیوی ہیر اوچکار سانجھ تے دکھریاں
- 4- ہیر دمور، ہیر چراغ اعوان، ہیر احمد گہر تے ہیر مقبل اُتے پنجھی جہات
- 5- فارسی وچ قصہ ہیر لکھن والے شاعر اں دا تعارفی مطالعہ
- 6- ہیر دی کہانی؛ وارث شاہ دی زبانی
- 7- وارث شاہ دی ہیر وچ اٹھارویں صدی دی سیاسی تے سماجی حالت
- 8- وارث شاہ دی قادر الکلامی
- 9- ہیر وارث دے کردار اں دا مطالعہ (ہیر، رانجھا، کیدو، سہتی، چوچک، مگلی)
- 10- ہیر وارث شاہ دے متن دا مطالعہ (نمونے دے 50 بند پڑھائے جان گے، ہنداں دی چون پڑھاؤں والا کرے گا) پڑھائے جاون والے ہنداں وچوں متن دی تشریح دا سوال لازمی ہووے گا۔

Recommended Texts

- 1- وارث شاہ (2001ء)، ہیر وارث شاہ، مرتبہ عبدالعزیز، شیخ، بارایت لاء، لاہور: الفیصل
- 2- وارث شاہ (1969ء)، ہیر وارث شاہ، مرتبہ محمد افضل خاں، لاہور: مکتبہ تنج دریا

Suggested Readings

- 1- علی عباس جلاپوری (1988ء)، مقامات وارث شاہ، لاہور: تخلیقات
- 2- شریف تنجہاہی (1994ء)، جہاتیاں، لاہور: عزیز بک ڈپو
- 3- حسین شاہ (1991ء)، پورنے، لاہور: عزیز بک ڈپو
- 4- سید الحسن ضیف، سید (2004ء)، وارث شناسی، لاہور: لہراں ادبی بورڈ

دنیا بھر وچ چیا جاون والا ادب ساری دنیا دے جیاں داسا نھا ورتا اے۔ ایس سا نھے ورتے نوں کسے وی دوجی زبان وچ لوکاں تائیں اپڑان لئی ترجمہ کاری دا سہارا لیا جاندا اے۔ کیوں جے دنیا بھر دیاں زبانوں کھنکا کے اک جی لئی ممکن نہیں۔ انج ایس آکھ سکدے آں کہ ادب وچ اک توں دوجی زبان وچ ترجمیاں دی لوڑ تے اہمیت ہمیشہ توں ای موجود رہی اے۔ ادبی ترجمے وچ صرف گل دا مفہوم سمجھانا ای مقصد نہیں ہوندا سگوں گل وچلی جس نوں اگلی زبان تائیں اپڑانا اصل تے اوکھا کم اے۔ ایس کورس نوں تن حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ ترجمہ نگاری دی لوڑ، اہمیت تے ترجمہ نگاری بارے مڈھلیاں بحثاں شامل نہیں تے نالے اک چٹکے اٹھا کار دے گناں دا ویرا دیکھتا گیا اے۔ دوجے حصے وچ مشرقی ادب دے ترجمے شامل نہیں تے تیجے حصے وچ مغربی ادب نوں تھان دتی گئی اے۔

Contents:

الف: ترجمے دی لوڑ تے اہمیت، ترجمے بارے مڈھلیاں بحثاں، ترجمے دیاں قسماں، مترجم دیاں خوبیاں

ب: مشرقی ادب دے ترجمے

امام بوسیری

حافظ شیرازی

شیخ ایاز

ج: مغربی ادب دے ترجمے

سوفوکلز، گبریل گارشیما، کیز، ژاں پال سارتر

Recommended Texts:

شیرازی، حافظ (1966ء)، غزلیات۔ مترجم مولانا عبداللہ عبدی۔ لاہور: پنجابی ادبی اکیڈمی

دارت شاہ، سید (2001ء)، قصیدہ بردہ شریف نے ترجمہ۔ مترجم حفیظ تائب۔ لاہور: القمر انٹرنیٹرز

سارتر، ژاں پال (1980ء)، بوبا کوئی نہ۔ مترجم شفقت تنویر مرزا۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

I Readings:

غالب، مرزا اسد اللہ خان (1987ء)، دیوان غالب۔ مترجم امیر عابد۔ لاہور: مجلس ترقی ادب

قمر رئیس، ڈاکٹر (2004ء)، ترجمہ کا فن اور روایت۔ علی گڑھ: ایجوکیشنل بک ہاؤس

مارکیز، گبریل گارشا (1992ء)، پہلوں دس دتی گئی موت دا روزنامہ۔ مترجم شفقت تنویر مرزا۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

M. I.
Chairman
Department of Punjabi Language,
Literature & Culture University of Sargodha

مادری زبان نہ ہون کر کے انتہوں دے لوکاں نوں اسلامی حکماں تے شریعت دے مسئلایاں نوں سمجھنا اوکھاسی۔ دینی حکماں دی لوکائی تیک پہنچ نوں ہون ہار بناون لئی جتھے صوفیاں نے شعراں راہیں ایہہ خدمت انجام دتی اوتھے ای لوک ادب دی پدھرتے دی ایس وچ کئی گناں لکھاریاں سیر پایا۔ انگریز دے ایسے آون نال چھاپہ خانہ لگیا تاں کتاباں دی چھپائی شروع ہوئی۔ عیسائی پادری سرکاری سرپرستی وچ پنڈ و پنڈ جا کے انجیل دے ترجمے تے حضرت عیسیٰ دے معجزیاں بارے چھپیاں کتابزیاں ونڈن لگ پئے۔ ایس دے پر تاوے وچ پنجاب دے مسلمان، سکھ تے ہندو وی اپنے اپنے مذہباں دے پرچار لئی میدان وچ آئے تے سوکھی پنڈ و زبان وچ فقہی ادب دی تخلیق دا کم کیا۔ ایس کورس وچ مذہبی تے فقہی مسائل بارے لکھیاں گئیاں کتاباں دا مطالعہ شامل اے جیہناں وچ پنجاب دی سدھ پدھری لوکائی نوں دینی مسئلایاں بارے جانکاری دیون لئی فقہی مسائل نوں سادہ ڈھنگ وچ لکھن دی روایت نری۔ ایہہ کتاباں باہلا کر کے انگریز مشنریاں ولوں عیسائیت دے پرچار دے جواب وچ لکھیاں گئیاں تے ایہناں دے پڑھنہار پنجاب دے پنڈاں دے سادہ مرادے لوک سن۔ ایس کر کے ایہناں کتاباں وچ فن نالوں بہتا زور نکلر اتے دتا گیا اے۔ ایس کورس وچ قرآنی سورتاں دا پنجابی ترجمہ تے تشریح وی شامل اے جیہناں نال پڑھیار عربی توں پنجابی وچ ترجمے بارے دی جانکاری حاصل کرن گے۔

Contents

- 1- پنجابی وچ فقہی ادب دا مذہب تے نور
- 4- "پکی روٹی" دیاں خصوصیات
- 5- "بوہل نماز" دا اسلوب
- 6- پکی روٹی تے رسالہ بوہل نماز دالسانی ویروا
- 8- نجات المؤمنین دے مضمون تے فقہی شاعری وچ ایہدی تھاں
- 9- سورہ لقمان دا ترجمہ تے خاص خاص مضموناں دا ویروا
- 10- سورہ الحجرات دا ترجمہ، اسلوب تے مضمون
- 11- سورہ الرحمن دا ترجمہ، اسلوب تے مضمون

Recommended Texts

- 1- عبد الکریم جھنگوی، مولوی (1997ء)، نجات المؤمنین، مرتبہ۔ حمید اللہ ہاشمی، لاہور: عزیز بک ڈپو
- 2- شہباز ملک، مرتب (1973ء)، پکی روٹی خورد، لاہور: تاج بک ڈپو

Suggested Readings

- 2- حافظ برخوردار انجم (1997ء)، بوہل نماز، مرتبہ۔ احمد حسین قلعداری، ڈاکٹر، لاہور: عزیز بک ڈپو
- 4- شعاع الدین، مولوی (1974ء)، ترجمہ تے تفسیر سورہ لقمان، سورہ الرحمان، سورہ الحجرات، لاہور: تاج بک ڈپو

ادب وچ تنقید دا کردار بہت اہم تے بنیادی اے۔ ایہ ادب نوں گراہے پین توں بچاؤندی اے۔ کسے دی تخلیق کار لئی بہت ساریاں حدواں دا خیال رکھنا ضروری ہوند اے تے تنقید ای اوہناں حدواں دا تعین کردی اے۔ ایس کورس وچ تنقید دے نڈھلے تے ات لوڑیندے نظریے پڑھائے جان گے۔ ایس کورس نوں تین حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ نظری تنقید دی لوڑ تے ایہدی اہمیت بارے گل بات کیتی جائے گی۔ ایس حصے وچ کئی اہم موضوع شامل نہیں جیویں کہ تنقید تے تخلیق دار شتہ تے دو جیاں علماں نال تنقید داساٹکا۔ دوجے حصے وچ نظری تنقید دے کجھ اہم نقاداں دے نظریات پڑھائے جان گے تے تیجے حصے وچ نظریات دی بنیاد تے بے وکھو کہ تنقیدی دیستاناں بارے جانکاری حاصل کیتی جائے گی۔ ایہ کورس عملی تنقید لئی پڑھیاراں دی تربیت داکم دیوے گاتے ایہناں نظریات دی واقفی حاصل کرن توں بعد پڑھیار کسے دی لکھت نوں پڑھ کے اوہدے بارے ڈھکویں راء قائم کرن دے قابل ہو جان گے۔

Contents:

الف: نظری تنقید

- I. تنقید کیہ اے؟
- II. تنقید دی لوڑ تے اہمیت
- III. تنقید تے تخلیق دار شتہ
- IV. تنقید دا دو جیاں علماں نال ساٹکا

ب: نظری نقاد

(i) ارسطو	(ii) کولرج	(iii) میتھیو آرنلڈ	(iv) ٹی۔ ایس۔ الیٹ
ج: تنقیدی دیستان	(i) نفسیاتی	(ii) مارکسی	(iii) جمالیاتی
		(iv) عمرانی	(v) تقابلی

Recommended Texts:

جیانی کامران (سن)، مغرب کے تنقیدی نظریے۔ لاہور: مکتبہ کارواں
سجاد باقر رضوی، ڈاکٹر (1987ء)، مغرب کے تنقیدی اصول۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان

Suggested Readings:

جیل جالبی، ڈاکٹر (2005ء)، ارسطو سے ایلٹ تک۔ اسلام آباد: نیشنل بک فاؤنڈیشن
شارب ردولوی، پروفیسر (سن)، جدید اردو تنقید؛ اصول و نظریات۔ لاہور: بجٹی سنز پبلشرز
کلیم صدیق، مرتب (2017ء)، نئی تنقید۔ اسلام آباد: نیشنل بک فاؤنڈیشن

ایہہ کورس تحقیق دے اصولاں تے تحقیق دے وکھو وکھ ڈھنگاں دی پڑھائی تے پرسیا ہو یا اے۔ ایس کورس وچ پڑھیاراں نوں تحقیق دے فن بارے جانکاری دتی جائے گی جیہڑی تحقیقی مقالہ لکھن سے ادھناں لئی بہت لا بھ دند ہوئے گی۔ لائبریری وچوں مواد دی بھال، نوٹس لینا تے حوالے درج کرنا عام پڑھیاری لئی چنگا بھلا اوکھا کم اے۔ ایس کورس وچ لائبریری دے عالمی اصولاں موجب مضموناں نوں الاٹ کیتے گئے کوڈز دے حوالے نال خصوصی جانکاری وی شامل اے جیہدی مدد نال پڑھیاری تحقیق کان لوڑیندیاں کتاباں بہت سوکھ نال لہ سکدے نیں۔ ایس کورس وچ شعری تے نثری کھوج دے وکھو وکھ ڈھنگاں نوں نتار کے پیش کیتا جائے گا۔ ایس کورس دے پڑھیاراں نوں متن دی سو دھ کاری دے اصول تے ڈھنگ سمجھن وچ وی آسانی ہوئے گی۔ ایس کورس وچ تحقیق دے حوالے نال وکھو وکھ سوچو اناں دے نظریات پڑھن توں بعد پڑھیاری عملی تحقیق دے میدان وچ اپہناں توں لا بھ چکن گے۔

Contents:

1. تحقیق کیہ اے؟
2. تحقیق دی لوڑ تے اہمیت
3. محقق دیاں خوبیاں
4. کھوج دے وسیلے
5. کھوج دے اصول
6. حوالے دا فن
7. کتابیات دا طریقہ
8. پنجابی کھوج دی ریت

Recommended Texts:

تبسم کاشمیری، ڈاکٹر (1992ء)، ادبی تحقیق کے اصول۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان
تویر احمد علوی، ڈاکٹر (2015ء)، اصول تحقیق و ترتیب متن۔ لاہور: سنگت پبلشرز

Suggested Readings:

سلطانہ بخش، ڈاکٹر، ایم (2017ء)، اردو میں اصول تحقیق۔ اسلام آباد: ورڈویشن پبلشرز
گیان چند، ڈاکٹر (2002ء)، تحقیق کا فن۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان

گورکھی اک رسم الخط اے جیہڑا چڑھدے پنجاب وچ پنجابی لکھائی پڑھائی وچ ورتیا جاندا اے۔ اسلام دے اثر ہیٹھ مسلماناں نے عربی تے فارسی تے باہا دھیان دتا جد کہ چڑھدے پنجاب دے پنجابیاں نے گورکھی نوں ذریعہ بنایا۔ پنجابی ادب وچ چڑھدے پنجاب تے لہندے دیساں وچ وسدے پنجابی سکھاں ولوں تخلیق ہوون والا ادب ساڈے پڑھیاری پینچ توں کسے حد تاں باہر اے۔ جے گورکھی رسم الخط وچ چھپی کوئی کتاب لہہ وی جاوے تاں اگا مسئلہ اونہوں پڑھن دا بن جاندا اے۔ ایہہ پنجابی دے پڑھیاریاں لئی اک بہت وڈا مسئلہ اے۔ ایس کورس نوں نصاب وچ شامل کرن دا مقصد پنجابی دے سانجھے ادبی سمندر تائیں پڑھیاریاں دی پینچ نوں ہوون ہار بنا دانا اے تاں جے اوہ وڈی پنجابی ادبی ریت توں لایہ چک سکے۔ بولن دی حد تائیں تاں پنجابی وچ تاں پہلاں وی کوئی دیکھ نہیں، لکھن والی اکھ وی ایس کورس دے پڑھن نال تک جائے گی تے پڑھیاریاں چڑھدے پنجاب وچ ہوون والے علمی، ادبی تے تحقیقی کم توں لایہ چک دے قابل ہو جان گے۔

Contents:

گورکھی لپی دی ریت
گورکھی لپی دی سکھائی
شاہ کھی پئی (حروفِ جہی) گورکھی وچ
گورکھی پئی
دینچن تے سور
گورکھی وچ گنتی
گورکھی توں شاہ کھی عبارتیں لکھوان دی مشق
شاہ کھی توں گورکھی عبارتیں لکھوان دی مشق

Recommended Texts:

سیتارام باہری، ڈاکٹر (سن)، گورمکھی پڑھائی لکھائی۔ لاہور: ملک بک ڈپو
کلیان سنگھ (2018ء)، گورمکھی استاد۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

Suggested Readings:

بوان سنگھ براؤ (2015ء)، پنجابی بھاشا، لپی اے ویاکرن۔ نویں دی: آرسی پبلشرز
شہباز ملک، ڈاکٹر (1996ء)، پنجابی لسانیات۔ لاہور: عزیز بک ڈپو

Chairman
Department of Punjabi Language,
Literature & Culture University of Sargodha

PUNJ-6318

Punjabi Short Story

3(3-0)

افسانہ یاں کہانی اجو کیاں نثری صنفوں وچوں بہت پسند کیتی جاوے والی صنف اے۔ جیاں دے دنوں و دھندے رجھیویاں تے سنکڑ دے ویہل نے ایہدی مقبولیت وچ واہا کیتا کیوں ہے اجو کے جی کول بہت زیادہ ویہل نہیں رہی تے افسانہ یاں کہانی اک اجیہا فن پارا ہوند اے جیہنوں اکو بیٹھک وچ کھینچیا جاسکدا اے۔ افسانے وچ بابلا کر کے دی پاتردی حیاتی وچوں اکو کچھ دی جھماکی و کھائی جاندی اے۔ ایس کورس وچ پنجابی دے چار سر کڈھویں کہانی کاراں نوں شامل کیتا گیا اے۔ سبھ کول ادبی حوالے نال کوئی نا کوئی نوینکلتا لکھدی اے۔ جے پروین ملک ہوراں نوکری پیشہ سوانی دے حقیقی مسائل نوں سوہنے ڈھنگیں ایکیاتے منشا یاد ہوراں وی ایہی جی دی پترکاری کیتی جیہڑی حیاتی وچ سہیل ہوون لئی وڈے شہر وچ تاں جاوے پر دلوں سد اپنیڈ وای رہیا۔ جسو ندر سنگھ ہوراں اجو کے جی دے اندرونے گھول دی گل کیتی تے مطبوظ کر داراں راہیں گھجے جذبیاں تے اپورن سدھراں نوں سامنے لیاند تے افضل احسن رندھا واد ہوراں پنجاب دی لوک سیانف نوں کہانی داروہ و تا۔

Contents:

1. افسانے دا تواریخی پچھو کز
2. پنجابی افسانے دی نور
3. پروین ملک دے افسانیاں وچ سوانیاں دے مسائل
4. پروین ملک دا اسلوب
5. جسو ندر سنگھ دے افسانیاں وچ جی دے اندر دی پترکاری
6. جسو ندر سنگھ دی افسانہ نگاری دالسانی ویروا
7. جسو ندر سنگھ دی کردار نگاری
8. منشا یاد دے افسانیاں وچ ناسٹیلیجیا
9. منشا یاد دی کردار نگاری
10. افضل احسن رندھا واد اسلوب
11. افضل احسن رندھا وادیاں کہانیاں داسما جی کچھ

Recommended Texts:

- پروین ملک (---)، کیہ جاناں میں کون۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
 منشا یاد (1987ء)، وگدا پانی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
 افضل احسن رندھا واد (1973ء)، رن تلوار تے گھوڑا۔ لاہور:

Suggested Readings:

- جسو ندر سنگھ (2008ء)، گھر دا جی۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
 سعید مختار (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

مختلف عالمی اداریاں دیاں سروے رپورٹاں موجب پنجابی دنیاوی دسویں وڈی زبان آکھی جاندی اے۔ ایہدے بولن والے ساری دنیا وچ کھنڈے ہوئے نیں۔ دھرتی کٹھوں پھٹی کسے وی زبان وچ لہجیاں دی رنگارنگی قدرتی گل اے۔ لسانیات دے ماہر آکھدے نیں کہ ہر باراں کوہ تے لہجہ بدل جاندا اے۔ لہجے دے ایس بدلا دے کئی کارن نیں جیہناں وچ مقامی طبعی حالات تے موسمی تبدیلیاں پاروں اُچار انگاں اتے بین والا اثر بہت اہمیت رکھدا اے۔ ایس کورس وچ پنجابی دے دکھو دکھ لہجیاں دی ہوند، گھاٹ تے ایہناں دے نڈھلے علاقیاں بارے جانکاری حاصل کیتی جائے گی۔ لہجیاں دیاں سانجھاں تے وکھریاں بارے گل بات کیتی جائے گی گرامری، ہنراں ہیٹھ واپرن والیاں تبدیلیاں دامطالعہ کیتا جائے گا۔

Contents:

- آ. لہجیاں دی ہوند
- ب. لہجیاں بارے دو جیاں زبانان دے وچار
- ج. پنجابی لہجیاں دے علاقے
- د. لہجیاں دیاں سانجھاں تے کھیر
- و. لہجے تے معیاری زبان

Recommended Texts:

شہباز ملک (1989ء)، پنجابی لسانیات۔ لاہور: مکتبہ میری لائبریری

محمد آصف خاں (1996ء)، پنجابی بولی دا پچھو کتھ۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

Suggested Readings:

بنارسی داس جین، ڈاکٹر (1967ء)، پنجابی زبان تے اوہدا لٹریچر۔ لاہور: مجلس شاہ حسین

انعام الحق جاوید، ڈاکٹر (2006ء)، پنجابی زبان و ادب کی مختصر تاریخ۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان

ایس کورس دا مقصد چڑھدے پنجاب وچ پنجابی ادب بارے جا نکاری حاصل کرنا اے۔ پنجابی دے کلاسیکی دور وچ تاں مسلمان صوفیاں ای میدان ماری رکھیا پر اجو کیاں ادبی صنفاں وچ چڑھدے پنجاب دے لکھیاری وچ سیر پار ہے نیں۔ ایس کورس نوں چار حصیاں وچ ونڈیا گیا اے تے ہر حصے وچ ادس کھیتر دے سرکڑھویں تخلیقی کاراں دیاں لکھتاں نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایس کورس دے پڑھیاری چڑھدے پنجاب وچ لکھی جاون والی نظم، کہانی، ناول تے تنقید دے کھیتر اں دا مطالعہ کرن گے۔ چڑھدے پنجاب دے لکھیاریاں نوں ساڈے پاسے ڈھکویں تھاں نہیں مل سکی جیہدا اک بہت وڈا کارن رسم الخط دا دپھیڑ رہی اے۔ ایس ستویں سمسٹر وچ گورکھی پڑھائی لکھائی دا لازمی کورس شامل کیت اے جیہں نال پڑھیاری ایس اوکڑوں نچھ کے چڑھدے پنجاب دے ادب دا بھروسہ ڈھنگیں مطالعہ کر سکن گے۔

Contents:

الف۔ نظم

1. ساوے پتر موہن سنگھ
2. کاغذ تے کیوس امر تاپریم
3. کلیات شوکار کلیات شوکار بنالوی

ب۔ کہانی:

1. میریاں سرس کہانیاں کلونت سنگھ ورک
2. نہیں سانوں کوئی تکلیف نہیں اجیت کور

ج۔ ناول:

1. ایر ویرملدیاں دلپ کورٹوانا
2. ادھ چاننی رات گوردیال سنگھ

د۔ تنقید:

1. جیہناں پچھتا جے کشن سنگھ
2. رچنا سرنچنا ہر بھجن سنگھ

Recommended Texts:

موہن سنگھ (2010ء)، ساوے پتر۔ لاہور: سچیت کتاب گھر
گوردیال سنگھ (سن)، ادھ چاننی رات۔ لاہور: سچیت کتاب گھر
کلونت سنگھ ورک (2006ء)، میریاں سرس کہانیاں۔ لاہور: سچیت کتاب گھر

Suggested Readings:

ہر بھجن سنگھ (1977ء)، رچنا سرنچنا۔ امرتسر: نوجیتن پبلشرز
کشن سنگھ، پروفیسر (2004ء)، جیہناں پچھتا سچ۔ لاہور: سچیت کتاب گھر
اجیت کور (1991ء)، نہیں سانوں کوئی تکلیف نہیں۔ لاہور: ادم پبلشرز

ادبی دی تاریخ ڈرامے دے بغیر نامکمل اے کیوں جے ادب حیاتی دی پترکاری داناں اے تے ڈراما ایس دا بہت ڈھکواں وسیلہ اے۔ ایس کورس وچ پنجابی دے چار اُچ کوئی دے ناک کاراں دے ناکاں نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایہناں ناکاں وچ ناک کاراں نے سکالی پنجابی وسیب دی سورت کاری دے نال نال تواریخی پاتراں تے واقعیات نوں وی پیش کیتا اے۔ انج ایہہ کورس جتھے پڑھیاراں دی ناک کلا نال جانکاری کر دائے گا دتھے ای پنجاب دی بھروس تاریخ بارے وی دس پائے گا۔ ایہناں وچ سجاد حیدر ہوراں دے ریڈیائی ڈرامے وی شامل نیں جیہناں نال پڑھیاریڈیائی تے لکھتی ڈرامے دا فرق سمجھن دے قابل ہو جان گے۔ ایس کورس وچ ناک کاری تے اچھا کر کے پنجابی ناک کاری دی تاریخ بارے وی گل بات چھوہی جائے گی۔

Contents:

ڈراما، پنجابی ڈراما تے تھئیر دی ریت
 پنجابی ڈرامے دا ارتقاء
 پنجابی ریڈیائی ڈرامے دا ارتقاء
 سجاد حیدر دی ڈراما نگاری، کردار نگاری، اسلوب
 نقس وچ پنجاب دی پینڈور، متل دی تصویر کشی
 میجر اسحاق دی ڈراما نگاری، اسلوب
 اشفاق احمد دے ڈراماں وچ پنجابی پینڈور، متل
 اشفاق احمد دا اسلوب
 نجم حسین سید دی ڈراما نگاری وچ نابری تے ویس پیار
 نجم حسین سید دا اسلوب

Recommended Texts:

اسحاق محمد (1976ء)، فقنس۔ لاہور: پنجابی ادبی مرکز
 سجاد حیدر (1986ء)، سورج مکھی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
 نجم حسین سید (2000ء)، اک رات راوی دی۔ لاہور: زت لیکھا
 اشفاق احمد (2005ء)، تابلی دے تھلے۔ لاہور: سنگ میل پبلیکیشنز

Suggested Readings:

محمد شاہد حسین، ڈاکٹر (1994ء)، ڈراما فن اور روایت۔ نئی دہلی: حسین پبلیکیشنز
 قدر آفاتی (1973ء)، پنجابی افسانہ تے ڈراما۔ لاہور: عزیز بک ڈپو
 سعید بھٹنا (1997ء)، سانچہ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

دار پنجابی ادب دی نوبلی صنف اے۔ پنجابی ادب نوں ایہہ مان حاصل اے کہ ایس وچ کسے بادشاہ، سرداریاں وڈیرے دا قصیدہ لہجیاں دی نہیں لہجہ اجد کہ سور میاں تے دھرتی جایاں نوں ہمیشہ وڈیا گیا اے۔ پنجاب صدیاں توں ای دھاڑویاں دیاں ہلیاں دا شکار رہیا اے۔ ایہناں دھاڑویاں دا مقابلہ کرن لئی جد کوئی سور نامیدان وچ نتر داتاں اوہدے جدی میراٹی اوہدی بہادری دے سولے گاوندے۔ ایہناں رزمیاں گیتاں نوں پنجابی وچ وار آکھیا جاندا اے۔ ایس کورس وچ "نادر شاہ دی وار" وی شامل اے جس وچ نادر شاہ درانی دے ہندوستان اتے حملے دا پورا احوال درج اے۔ واراں وچ سکالی تاریخ سچے تے سچے رنگ وچ دکھائی دیندی اے کیوں جے ایہناں دے لکھن والے درباری مورخ نہیں ہوندے سگوں عوام اندر دسدے عام جی ہوندے نیں جیہناں دا سچ جھوٹ سبھ دے ساہنے ہوندے اے۔ واراں نوں پڑھن دا مطلب سکالی تاریخ دالوک درشن اے۔ ایس کورس نال پڑھیاراں وچ اپنی دھرتی تے ریت تے مان دے جذبے پیدا ہون گے تے نالے اوہ ویکھ سکن گے جو پنجابی وچ رزمیہ ادب دے کئے ودھیانمونے ملدے نیں۔

Contents:

پنجابی ادب وچ وار دی ریت تے تاریخ

کل تے نارو بارے بحث

نادر شاہ دی وار تاریخی پس منظر

نادر شاہ دی وار دافنی تے لکری ویروا

نجات دی کردار نگاری دا جائزہ

چٹھیاں دی وار دا تاریخی پس منظر

چٹھیاں دی وار دافنی تے لکری جائزہ

پیر محمد دی کردار نگاری دا جائزہ

واقعاتی حوالے نال "جنگ ہند پنجاب" دا بھرواں ویروا

شاہ محمد دا سلوب

Recommended Texts:

پیر محمد (2004ء)، چٹھیاں دی وار۔ لاہور: سنگ میل پبلی کیشنز

نجات (1989ء)، نادر شاہ دی وار۔ مرتبہ نواب سیال۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

شاہ محمد (1972ء)، جنگ ہند پنجاب۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: عزیز بک ڈپو

Suggested Readings:

شاہ جہاں متیل (1990ء)، جنگ نامہ مقبل نے پنجابی مرثیہ۔ مرتبہ شہباز ملک۔ لاہور: تاج بک ڈپو

سعید بھٹنا (1997ء)، سانجھ و چار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

دنیا داکوئی ادب وی تنقید دے بغیر اگے نہیں ودھ سکدا۔ تنقید ادب وچ نویں راہوں کھولن تے نویں زاویے دریافت کرن داناں اے۔ ایہہ کورس ستویں سمسٹر دے کورس، "نظری تنقید" کوڈ نمبر PUNJ-7113 دا تسلسل اے جیہیں وچ تنقیدی نظریات تے تنقیدی اصولاں دا مطالعہ کیتا گیا سی۔ اس کورس وچ پڑھے گئے نظریات دی روشنی وچ پڑھیار پنجابی دے وڈے تے مشہور نقاداں دیاں لکھتاں دا مطالعہ کرن گے۔ ایس کورس وچ نجم حسین سید، شریف پنجابی، حسین شاہد، عارف عبدالتین تے ڈاکٹر اسلم رانا جیہے نامی سوجھاناں دیاں لکھتاں دا ویرا کیتا جائے گا۔ پڑھیار نظریاتی تنقید دے اصولاں تے تنقیدی دیستاں دے حوالے نال ایہناں لکھتاں بارے گوہ کرن گے۔ ایس کورس وچ شامل شریف وڈے پنجابی نقاداں دیاں لکھتاں دے بحر ویں مطالعے توں بعد پڑھیاراں نوں تنقید دیاں نظری بیٹھاں توں اگے ودھ کے اوہناں دے اطلاق بارے جانکاری حاصل ہووے گی۔ ایہناں نقاداں کول نظریاتی حوالے نال لکھتاں دی بھرمار اے۔ پڑھیار ایہہ جان سکے کہ او گل یاں لکھت نوں نفسیاتی نقاد کیوں دیکھد اے؟ مار کسی نقاد کیوں دیکھدا اے تے عمرانی نقاد او سے لکھت بارے کیہ وچا رکھدا اے۔

Contents:

1. جھاتیاں	شریف پنجابی
2. ساراں	نجم حسین سید
3. پرکھ پڑچول	عارف عبدالتین
4. پورنے	حسین شاہد
5. رنگ سنگ	اسلم رانا

Recommended Texts:

اسلم رانا، ڈاکٹر (1991ء)، رنگ سنگ۔ لاہور: عزیز پبلشرز
حسین شاہد (1972ء)، پورنے۔ سیالکوٹ: زرین پبلی کیشنز

Suggested Readings:

شریف پنجابی (1994ء)، جھاتیاں۔ لاہور: عزیز بک ڈپو
عارف عبدالتین (2000ء)، پرکھ۔ پڑچول۔ لاہور: ٹیکنیکل پبلشرز
نجم حسین سید (2007ء)، ساراں۔ لاہور: چیت کتاب گھر

ایس کورس وچ جدید پنجابی شاعری دے ست وڈے شاعران نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایہہ سبھ پنجابی دے وچ نویں مہاڑاں دی نینہہ رکھن والے شاعر نیں۔ شریف نجہای ہوراس پنجابی وچ نویں لٹم نوں اچھائی دتی۔ باقی صدیقی ہوراس پوٹھوہاری لہجے نوں دوت کے دھرتی دی سچی تے کچی نمائندگی کیتی تے تھوڑے شبدان وچ بھروسہ گل کرن دا ڈھنگ درتیا۔ منیر نیازی دی تلمنا دیا دے کسے دی چوٹی دے رومانی شاعر نال کیتی جاسکدی اے۔ اوہناں نے بہت ہی تھوڑے اکھراں وچ معنیوں تے رمزاں دے دریا دکائے نیں۔ احمد راہی ہوراس دی شاعری وچ بے مثال رومانی اے۔ رائے محمد خاں ناصر ہورس دیسی بندے دے اندر دی گل کیتی تے مظہر ترمذی ہوراس اجو کے جی دیاں جذباتی اوکڑاں بارے دس پائی۔ ایس کورس دے پڑھاون دا مقصد پڑھیاراں نوں شاعری وچ پرچلت اجو کے رجھاں ماں بارے پڑھن دا ذوق پیدا کرنا تے انسانی رویاں اندر نت واپر دیاں تہدیلیاں بارے کھوج کرن دی راہ دکھانا اے۔

Contents:

1. جگر اتے	شریف نجہای
2. ترنجن	احمد راہی
3. کل کلام	منیر نیازی
4. کچے گھڑے	باقی صدیقی
5. نیل کرائیاں نیلکاں	نسرین انجم بھٹی
6. دو جاہتھ سواں	مظہر ترمذی
7. ہڈک	رائے محمد خاں ناصر

Recommended Texts:

شریف نجہای (1986ء)، جگر اتے۔ لاہور: عزیز پبلشرز
 باقی صدیقی (1994ء)، کچے گھڑے۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
 احمد راہی (2007ء)، ترنجن۔ لاہور: الحمد پبلی کیشنز

Suggested Readings:

جیانی کامران (1985ء)، نئی نظم کے تقاضے۔ لاہور: مکتبہ عالیہ
 تبسم کاشمیری (1975ء)، جدید اردو شاعری میں علامت نگاری۔ لاہور: سنگ میل پبلی کیشنز
 رائے محمد خاں ناصر (2019ء)، ہڈک۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
 سرفراز حسین قاضی (1976ء)، نویں نظم۔ شیخوپورہ: گلر جدید

رب دے سوئے محبوب حضرت محمد ﷺ دی صفت ہر دور وچ پنجابی ادب دا اہم موضوع رہیا اے۔ دنیا بھر دے مسلمان آپ اپنی زبان وچ رب دے سوئے محبوب ﷺ دی شان بیان کر دے نیں۔ انج ایہہ جگت پدھرتے ادب دے سدھیں موضوعاں وچ شامل اے۔ پنجابی دے شاعران تے ادیبان دی ایس وچ بھردیں سانجھ پائی اے تے حیاتی دے ہر کھیتر وانگ ایس کھیتر وچ دی اپنے فن دے کمال دکھائے نیں۔ پنجاب انج دی اودھ خطہ اے جتھے اسلام صوفیاں راہیں پھیلایا۔ پنجاب دے صوفی باہلا کر کے عوامی شاعر ہوئے نیں۔ ایہناں صوفیاں دنیا جہان دے موضوعاں نوں اپنے کلا دے وچ لیا پر اپنے کلام دا مڈھ سچے رب دی ثناء تے اودھ دے محبوب نبی ﷺ دی تعریف توں ای بنھیا۔ ایس کورس وچ سیرت نگاری تے نعت گوئی دی بھردیں پنجابی ریت بارے پڑھیا جائے گاتے سیرت و نعت لکھت دے وڈے وڈے شاعران تے لکھاریاں دیاں رچناواں دا مطالعہ کیتا جائے گا۔

Contents:

الف: سیرت نگاری

1. شان حضورؐ	حکیم عبد اللطیف عارف
2. سچی سرکار	عبد الکریم ثمر
3. محمدؐ	مولوی عبدالحئی

ب: نعت گوئی

1. مرثا العرفان	پیر مہر علی شاہ
2. سک متران دی	حفیظ تائب
3. اعظم دیاں نعتاں	اعظم چشتی

Recommended Texts:

- اعظم چشتی (سن)، اعظم دیاں نعتاں۔ مرتبہ اظہر محمود۔ لاہور: حمید بک ڈپو
- حکیم عبد اللطیف عارف (1420ھ)، شان حضور۔ گجرات: عارف پنجابی اکیڈمی
- عبد الکریم ثمر (1996ء)، سچی سرکار۔ لاہور: عزیز بک ڈپو

Suggested Readings:

- آفتاب احمد نقوی (2005ء)، پنجابی نعت۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- مہر علی شاہ، سید، پیر (1986ء)، مرثا العرفان۔ گولڑہ شریف: سید پیر غلام معین الدین شاہ و سید پیر شاہ عبدالحق شاہ صاحب

PUNJ-6326

History of the Punjab through Folk Literature

3(3-0)

کے وی دھرتی دے جیاں دی سبھی نمائندگی اوتھوں دے لوک ادب وچ ملدی اے۔ توہاں دا ثقافتی موہہ متھالوک ادب ہی متھدا اے۔ پنجابی ادب ایس معاملے وچ بہت بھرواں اے۔ پنجاب دیاں زیادہ مشہور لوک کہانیاں وچ ہیر رانجھا، سسی پنوں، سوہنی مہینوال تے سیف الملوک شامل نیں۔ ایہناں قصیاں نوں تاں وڈے شاعر نصیب ہو گئے تے ایہہ باقاعدہ لکھیجن توں بعد کے ناکے شاعر دے ناولں لگ گئے پر پنجاب دے پنڈاں تھاداں وچ لہڑ ٹھیاڑاں، چھیڑوواں تے کھیتاں وچ کم کر دے واپی واناں تھوں ہوند وچ آون والا ادب دی نال نال چلدا رہیا اے۔ ایس کورس وچ لوک ادب دے حوالے نال پنجابی ادب دے مختلف سمیاں دا ویروا کیتا جائے گا۔ انج ایہہ کورس پنجابی لوک ادب دی نور دار ثقافتی ویروا کرن دا کم دیوے گا۔ لوک ادب وچوں سانوں اپنی دھرتی دے ریت رواج، لوک سیانف تے اپنے وڈکیاں دے رجھیویاں بارے جا نکاری ملدی اے۔

Contents:

- ا. لوک ادب تے تاریخ دی سانجھ
- ب. قبل مسیح دے پاتراں دالوک ادب راہیں ویروا
- ج. پہلی صدی عیسوی توں عرباں تیکر دی تاریخ
- د. سلاطین دے دے پاتراں دا ویروا
- و. مغلاں دا ساتے لوک ادب
- و. سکھاں دے عہد
- ز. لوک ادب راہیں انگریزی راج
- ح. آزادی مگروں لوک ادب وچ پنجابی جیون

Recommended Texts:

- شاور چدھڑ (2003ء)، اکھاناں راہیں پنجاب دی تاریخ۔ لالیانی: پنجابی کھوج گڑھ، 2003ء۔
 و نجا راہیدی (1959ء)، لوک آکھدیے ہن۔ لدھیانہ: پنجابی ساہت اکڈمی
 ٹمپل، آر۔ سی (1991ء)، حکایات پنجاب۔ مترجمہ میاں عبدالرشید۔ لاہور: مجلس ترقی ادب

Suggested Readings:

- سعید بھٹنا (2006ء)، کمال کہانی۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
 سعید بھٹنا (2010ء)، نابہ کہانی۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
 انجاز، اے ڈی (1983ء)، کال بلیندی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

Mi
 Chairman
 Department of Punjabi Language,
 Literature & Culture University of Sargodha